

Тема: Иярчен вакыт һәм иярчен урын жөмлэләрне кабатлау

- Максаты:** 1. Укучыларның иярченле кушма жөмлэләр турындагы белемнәрен тирәнәйтү, аларда жөмлө төзелешенә һәм мәгънәсенә бәйлә рәвештә тыныш билгеләрен дәрәҗә куярга өйрәнү күнекмәләре формалаштыру.
2. Иярчен вакыт һәм урын жөмлэләр турындагы белемнәрне ныгыту, тиз фикерләү, төгәл җавап бирү, фикерләренә дәрәҗәләгән дәлилли белү, мөстәкыйльлек күнекмәләрен үстерү. БРТ га әзерлекне дәвам итү, өйрәнгәннәрне бер системага салу.
3. Табигатькә сакчыл караш тәрбияләү.

Тезмә кушма жөмлө

-Нинди жөмлө тезмә кушма жөмлө дип атала?

-Аның нинди төрләрә бар?

-Тезмә кушма жөмлөдә нинди бәйләүче чаралар катнаша?

-Тезмә кушма жөмлөгә мисаллар

Иярченле кушма жөмлөләр

-Нинди жөмлө иярченле кушма жөмлө дип атала?

-Төзелеше буенча аның нинди төрләрә бар?

-Иярченле кушма жөмлөдә нинди бәйләүче чаралар катнаша?

-Мәгънәсе буенча иярченле кушма жөмлөнөң нинди төрләрә бар?

-Иярченле кушма жөмлөгә мисаллар

2017
ГОД ЭКОЛОГИИ
В РОССИИ

1. Кояш кайчан нарат биеклеге булып күтәрелә,
шул чакта Кама өсте чуп-чуар була.
2. Кайда урман киселә, шунда әллә никадәр үсемлек
һәм хайван төре юкка чыга.
3. Һәр кеше урманның матурлыгына соклана.
4. Кошлар килгәнче, безнең сыерчык ояларыбыз биек
киртәләргә кадаклар куелган була.
5. Агач үсмәгән урында дым булмый.
6. Хикмәт шунда: кешеләр табигатькә беркайчан
да тиешенчә сак була алмадылар.

1) Матур безнең авылларыбызның табигате. 2) Һәркайсы я инеш, я чишмә, я елга буена утырган. 3) Безнең бабаларыбыз тормыш тәжрибәсен туплаган акыллы кешеләр булганнар. 4) Алар су-чишмәләрне күз карасыдай саклаганнар. 5) Күбесен хәтта изге чишмәләр дип йөрткәннәр. 6) Авырткан йөрәкләргә шифа, сагынган күңелләргә дәва булган чишмә суларын ничек изге дип әйтмәссең!..

7) Чишмәләр сере (...) халкыбыз тарихы бит ул. 8) Алар яшәсә, халкыбыз тормышындагы уңай традицияләр дә өзәлмәс. 9) Шуңа күрә чишмә-күлләрне, буа-суларны карап, чистартып торыйк. 10) Аларның саф сулары тәнгә сихәт, жанга шифа булсын, алар турындагы җырлар ерак елларгача яңгырасын.

Биремә:

1. 1 жөмләдән рәт гармониясенә буйсынмаган сүзне язып алыгыз.
2. 1-6 жөмләләрдән фразеологик әйтәлмәне язып алыгыз.
3. 3 нче жөмләдә тартым белән төрләнгән ничә исем бар?
4. 7 нче жөмләдә күп нокталар урынына нинди тыныш билгесе куела?
5. 7-10 жөмләләрдән тезмә кушма жөмләнең номерын языгыз.

Мөстәкыйль эшне тикшерү

1. Табигате
2. Күз карасыдай
3. 2
4. СЫЗЫК
5. 10

Бәяләү

Хатасыз эш – “5”

1 хата - “4”

2 хата – “3”

3 хата – “2”

Тестларны тикшерү

1. а
2. б
3. в
4. б
5. б
6. б
7. а
8. б
9. б
10. б

Бәяләү

Хатасыз эш – “5”

1-3 хаталы эш – “4”

4-6 хаталы эш- “3”

7-10 хаталы эш – “2”

**Дәрес тәмам.
Барыгызга зур рәхмәт!**